

Valtiovarainministeriö

Yleistä

Ehdotetussa valtion toimitilastrategiassa 2020 esitetyt linjaukset ja ehdotukset ovat kaikki kannatettavia. Toteutuessaan esitetyt strategiset linjaukset ja ehdotukset tehostaisivat ministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten toimintaa ja voimavarojen käyttöä. Toimitilahallintaan liittyvät kysymykset eivät ole olleet tähän saakka kovin näkyvästi esillä hallinnonalan tulosohjauksessa. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten tulosohjausta ollaan kehittämässä strategisten monivuotisten tulossopimusten suuntaan vuodesta 2015 lähtien. Tässä yhteydessä on luontevaa tarkastella myös virastojen toimitilahallintaan liittyviä kysymyksiä. Liitteinä ovat ministeriön kokoamat hallinnonalan virastojen ja laitosten lausunnot.

Maa- ja metsätalousministeriö on vuoden 2005 valtion toimitilastrategian toimeenpanon aikana kehittänyt omien toimitilojensa käyttöä keskittämällä kaikki ministeriön toimitilat Senaatti kiinteistöiltä vuokrattuihin tiloihin vuonna 2008 ja luopumalla toimitilojen peruskorjauksen yhteydessä yhden rakennuksen käytöstä kokonaan v. 2012. Ministeriö on ottanut käyttöön HTH-toimitilahallintajärjestelmän vuonna 2011. Ministeriön hallinnonalan kaikki virastot ja laitokset ovat ottaneet HTH-järjestelmän käyttöön vuonna 2012.

Yhteistyössä Senaatti kiinteistöjen ja muiden ministeriöiden kanssa on toimitilojen käyttöä valtion toimitilastrategian tavoitteiden saavuttamiseksi kehitetty Valtioneuvosto-kampuksen suunnittelussa. Ministeriön toimitilojen käytön tehostamista rajoittaa käytössä olevien rakennusten keskimäärin 100 vuoden ikä sekä ministeriöiden toimitilojen yhteiskäytön esteet Valtioneuvosto-kampuksen alueella. Vanhan rakennuskannan käyttöä nykyistä tehokkaammin voidaan edistää Senaatti kiinteistöjen muuntojoustavan toimitilasuunnittelun ja uudenlaisten monitiloimisto-työympäristöratkaisujen toteuttamisella. Valtioneuvoston toimitilojen tehokasta käyttöä kokonaisuutena voidaan mahdollisesti jatkossa edistää VNHY-2015 hankkeen keskitetyn toimitilahallinnan toteuttamisella.

Ehdotuksen linjaukset 1.-3.

Ehdotuksen linjaukset 1.-3. ottavat hyvin huomioon uuden teknologian ja mahdollistaman paikasta riippumattoman työskentelyn ja sähköisiin yhteyksiin ja toimintojen automatisointiin perustuvan toiminnan tehostamisen vaatimukset. Linjausten onnistunut läpivienti edellyttää työympäristöjen laadukasta toteutusta ja työergonomian osa-alueiden huolellista huomioon ottamista uusissa toimistotiloissa sekä tietotekniikan toimivuuden varmistavia ratkaisuja peruskorjausten toteutuksessa. Senaatti kiinteistöjen toteuttamat työympäristöratkaisut ja pilottikohteet tukevat erinomaisesti linjausten toteuttamista.

Ehdotuksen linjaukset 4.-7.

Tilatehokkuuden seuranta ja tavoitteellinen kehittäminen on vuoden 2005 valtion toimitilastrategian aikana saatu hyvin alkuun. Toimitilatehokkuuden mittareita on kehitetty ja HTH-toimitilahallintajärjestelmän avulla on valtion tilatehokkuudesta saatu kokonaistietoa sekä ministeriöiden tulosohjauksen käyttöön tarvittavaa tietoa hallinnonalojen virastojen ja laitosten toimitilatehokkuudesta. HTH-järjestelmän käyttötarkoituksenvyöhykkeiden määrittelyn ohjeiden tarkentaminen yhtenäistää eri virastojen tilojen määrittelyä ja tekee tietopalvelun tiedot paremmin vertailukelpoisiksi.

Tilatehokkuuden uudet tavoitelinjaukset ovat tarpeellisia ja niiden saavuttaminen on mahdollista uusien työympäristöratkaisujen ja tilatehokkuuden laskentakriteerien tarkennusten avulla. Toimitilatehokkuuden vaatimuksissa tulee kuitenkin ottaa huomioon virastojen ja laitosten toiminnan vaatimukset ja mahdollisuudet toimitilojen sijoittamiseen. Monet valtion omistamat toimitilat, jotka ovat valtion toimitilakäytössä, ovat mm. rakennusten iän ja suojelunäkökohtien vuoksi vaikeammin hyödynnettävissä tehokkaaseen toimitilakäyttöön kuin uudet modernit rakennukset. Toimitilojen tilankäytön tehostamisen seurauksena tyhjäksi jäävistä tiloista luopumiseen tulisi saada yksinkertaisempi tapa, koska tilankäytön tehostaminen (myös energiatehokkuus) on koko valtiokonsernin etu. Virastojen Senaatti kiinteistöjen kanssa tekemien vuokrasopimuskäytäntöjen tulee joustaa muuttuvien tilatarpeiden mukaisesti. Tiloja vuokrattaessa ja sopimusneuvotteluja käytäessä osapuolten tulisi pyrkiä löytämään sopimusmekanismi ja sopimusmalli, jonka mukaisesti osasta tiloja voidaan viraston toiminnan muutosten muuttuessa joustavasti luopua.

Virastojen toimitilatehokkuuden vertailukelpoista laskentaa vääristää väestönsuojatilojen määrittely vuokrasopimuksissa käyttäjän tiloiksi, vaikka käyttäjä ei niitä toiminnassaan tarvitse. Tämä johtaa siihen, että väestönsuojista tulee tarpeettomia varastotiloja ja tällaisten tilojen käyttöasteen parantaminen on lähes mahdotonta. Lisäksi uusimmissa rakennuksissa väestönsuojatilojen vuokrataso on sama kuin toimistotilojen vuokrataso. Väestönsuojatilat pitäisi saada pois vuokrasopimuksista käyttäjän tiloina.

Ministeriö katsoo, että myös erityistilojen osalta tulee asettaa strategisia linjauksia ja tehokkuustavoitteita, joissa otetaan huomioon erityistilojen vaatimukset. ATK-tuotantotiloja ja esimerkiksi niiden yhteiskäyttöä olisi hyvä käsitellä erikseen toimitilastrategiassa.

Ehdotuksen linjaukset 8-11.

Linjaukset valtiokonsernin toimitilojen käytön keskittämisestä valtion omistamiin tiloihin ja valtion käytössä olevien tilojen yhteiskäytöstä tukevat tilatehokkuuden kehittämistä sekä toimitilakustannusten optimointia. Helsingin ydinkeskustan alueella sijaitsevien ministeriöiden toimitilojen osalta erityisesti ministeriöiden ja Senaatti kiinteistöjen yhteistyössä kehitetty Valtioneuvosto-kampus hanke sekä VNHY 2015-hanke mahdollistavat valtion tilojen tehokkaan hyödyntämisen ja toimitilojen yhteiskäytön.

Ehdotuksen linjaukset 12.-13.

Valtion toimitilahallinnon yhteiskuntavastuullisuus on tärkeä osa valtion toiminnan yleistä yhteiskuntavastuullisuutta. Valtiotyönantajan työnantajakuvan kannalta on tärkeää, että valtion työntekijöiden työtilat vastaavat hyvän työympäristön vaatimuksia.

Ehdotetut linjaukset tukevat hyvin valtionhallinnolle energiatehokkuusdirektiivissä asetettujen velvoitteiden toteuttamista. Energiatehokkuusvaatimusten osalta on otettava huomioon mahdollisuus poikkeuksiin erityistilojen osalta kuten esim. turvalaboratorioiden, joiden olosuhdevaatimukset saattavat aiheuttaa runsasta energiankulutusta.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Neuvotteleva virkamies

Risto Hiltunen

LIITTEENÄ: hallinnonalan virastoilta ja laitoksilta kootut lausunnot

Viite MMM:n ruokaosaston sähköposti 14.2.2014

LAUSUNTO MMM:LLE KOSKIEN VM:N TYÖRYHMÄN EHDOTUKSEEN VALTION TOIMITILASTRATEGIAKSI

Maa- ja metsätalousministeriö on sähköpostitse 14.2.2014 pyytänyt Elintarviketurvallisuusviraston lausuntoa Valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön koskien työryhmän ehdotusta valtion toimitilastrategiaksi (1798/00.01.00.01/2012).

Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran näkemykseen on paikallaan luoda yhdenmukaiset linjat valtion toimitiloille. Pääosin Elintarviketurvallisuusvirasto voi yhtyä työryhmän esityksiin, mutta eräisiin seikkoihin Evira haluaa kiinnittää huomiota.

Työryhmä esittää, että työn uudistuessa edellytetään monitilatoimistoja, jotka muodostuvat tiimityötiloista sekä rauhallisemmista pisteistä keskittymistä vaativalle työlle. Evira katsoo kuitenkin, ettei kaikki valtiolla toimistoissa tehtävä työ ole lähitulevaisuudessa muuttumassa radikaalisti ja näin perinteisellekin työtiloille on jatkossakin kysyntää eikä näin voida kategorisesti määrittää, että uusien tai uusittavien tilojen tulisi olla pelkästään monitilatoimistoja.

Työryhmä esittää myös muiden tilojen osalta laadittaviksi yhteisiä tilatehokkuustavoitteita. Tällaisia tiloja olisivat muun muassa laboratoriot. Evira huomauttaa, että laboratorioita on erittäin monenlaisia riippuen muun muassa tutkittavasta kohteesta, tutkimustavasta, -laitteista ja -välineistä. Pelkästään Evirassa on monenlaisia laboratorioita erilaisina tila- ja aputilavaatimuksineen. On myös monia muita erityistiloja, joille yhteisten tavoitteiden asettaminen on erittäin haastavaa.

Niinikään työryhmä linjaa, että toimitilaratkaisuissa kokonaistaloudellisuus on keskeistä. Evira kannattaa ajatusta, mutta toteaa, että mikäli valtion ulkopuolinen vuokranantaja tarjoaa yhtä hyviä tai parempia tiloja edullisemmin, ei Senaatti-kiinteistöjen ensisijaisuus ole perusteltua. Sen sijaan eri virastojen ja toimijoiden keskittyminen samoihin rakennuksiin voi tarjota monia etuja.

Lopuksi Evira kiinnittää huomiota energialuokkavaatimukseen, joka on mahdollinen ja perusteltu toimistotilojen osalta, mutta on osoittautunut käytännössä mahdottomaksi tietyissä erityistiloissa kuten turvalaboratorioissa, joiden osalta olosuhdevaatimukset saattavat aiheuttaa runsastakin energiankulutusta.

Osastonjohtaja

Tommi Kämpe

Yksikönjohtaja

Ben Rydman

Maa- ja metsätalousministeriö
susanna.yli-rahko-aaltonen@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö 14.2.2014 MMM370/413/2014

LAUSUNTO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA VALTION TOIMITILA- STRATEGIAKSI 2020

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Maanmittauslaitoksen lausunnon työryhmän ehdotuksesta valtion toimitilastrategiaksi 2020.

Maanmittauslaitos kannattaa työryhmän ehdotusta sekä lisäksi lausuu asiassa seuraavaa.

Maanmittauslaitoksen toiminnan tehokkuutta ja tuottavuutta parannetaan julkisen hallinnon kehittämislinjausten mukaisesti. Tavoitteena on tuloksellinen ja kustannustehokas toiminta. Ehdotus valtion toimitilastrategiaksi 2020 on kannatettava ja toimii hyvänä työvälineenä Maanmittauslaitoksen toimitilajohtamisessa toimitilakustannusten säästöjä ja toimitila- ja energiatehokkuutta tavoiteltaessa.

Ehdotus tukee Maanmittauslaitoksen näkemystä tulevaisuuden toimitilaympäristöstä. Maanmittauslaitoksen oma toimitilastrategia on nyt annetun ehdotuksen suuntainen. Maanmittauslaitos on toteuttamassa strategiaehdotuksen mukaisia tehokkuustavoitteita mm. monitilaympäristössä työskentelyn ja muuntojoustavuuden osalta.

Hallinnon tilahallinnan palvelujärjestelmän (HTH-tietopalvelujärjestelmä) käytön aktivointi tilankäytön suunnittelun ja toimitila- ja energiakustannusten seurannan välineenä on positiivinen ja kustannustehokkuutta tukeva kehityssuunta. Energiatehokkuuden seuraamiseksi toimenpidelehdelle tulee saada energiankulutuksen käyttäjäkohtainen mittariseuranta, jolloin käyttömuidosten vaikutukset ovat todennettavissa.

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä, että myös erityistilojen osalta asetetaan strategisia linjauksia ja tehokkuustavoitteita. Toimitilakustannukset muodostavat merkittävän osan tulevan Valtorin palvelumaksuista, minkä vuoksi ATK-tuotantotiloja ja esimerkiksi niiden yhteiskäyttöä olisi hyvä käsitellä erikseen toimitilastrategiassa.

Muuttuvassa toimitilaympäristössä vuokrasopimuskäytäntöjen tulee joustaa viraston tai laitoksen muuttuvien tilatarpeiden mukaisesti. Tiloja vuokrattaessa ja sopimusneuvotteluja käytäessä osapuolten tulisi pyrkiä löytämään sopimusmekanismi ja sopimusmalli, jonka mukaisesti osasta tiloja voidaan luopua esim. viiden vuoden kuluttua, mikäli se on viraston tai laitoksen tilatarpeen ja henkilöstökehityksen kannalta tarkoituksenmukaista.

26.2.2014

MML 728/00 08/2014

Virastojen ja laitosten näkemysten ja olosuhteiden entistä tarkempi huomiointi tulevaisuudessa on siis tarpeen kun vuokraneuvotteluja käydään ja vuokrasopimuksia tehdään. Toivottavaa on, että suurimman vuokranantajan Senaattikiinteistöjen toimintatavat ja menettelyt olisivat yhdenmukaiset riippumatta siitä, missä vuokralle tarjottava tila sijaitsee.

Senaattikiinteistöt on osa valtiokonsernia, jolloin sen toiminnan on oltava läpinäkyvää. Koska strategian mukaisesti työympäristöjen ja toimitilojen tulee tukea toimintaa kustannustehokkaasti, strategian mukaisten toimitilauudistusten tulisi hyödyntää taloudellisesti valtion virastoja ja laitoksia. Nyt suuri osa toimitilauudistuksien hyödyistä jää markkinaperusteisen hinnoittelun johdosta Senaattikiinteistöille, koska sen on voitava kattaa omalla toiminnallaan mittavat kansallisomaisuuden peruskorjaukset ja asetettu tuottovaade. Valtion virastoilla ja laitoksilla maksullisen toiminnan hinnoittelun lähtökohtana on omakustannusarvo, johon ei ole luvallista sisällyttää muun toiminnan kustannuksia eikä ylimääräisiä tuottovaatimuksia. Erityisesti tämä pätee valtion sisäiseen hinnoitteluun.

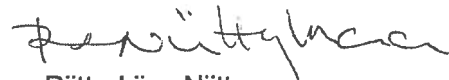
Maanmittauslaitos painottaa, että sisäilman laatuun ja mahdollisiin ongelmiin on kiinnitettävä erityistä huomiota korjaus- ja uudisrakennuskohteiden lisäksi myös olemassa olevissa tiloissa työskenneltäessä.

Pääjohtaja

Arvo Kokkonen

Johtava hallintolakimies

Riitta-Liisa Niittymaa

3.3.2014 Dnro 83/006/2014

Maa- ja metsätalousministeriö
Hallinto- ja suunnitteluosasto
Neuvotteleva virkamies
Risto Hiltunen

Viite Lausuntopyyntönnä työryhmän ehdotuksesta
valtion toimitilastrategiaksi 2020 12.2.2014
VM 080:01/2010 1798/00.01.00.01/2012

RIISTA- JA KALATALOUDEN TUTKIMUSLAITOKSEN (RKTL) JA METSÄNTUTKIMUSLAITOKSEN (METLA)
LAUSUNTO TYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA

RKTL ja METLA esittävät seuraavat huomautukset ja näkemykset työryhmän ehdotukseen:

Osa II kappale 6
Kohta 6. sivu 39

Varsinkin yhden käyttäjän rakennuksissa väestönsuojatilat on vuokrasopimuksissa määritelty käyttäjän tiloiksi, vaikka käyttäjä ei niitä toiminnassaan tarvitse. Tämä ajaa siihen tilanteeseen, että väestönsuojista tulee tarpeettomia varastotiloja ja tällaisten tilojen käyttöasteen parantaminen on lähes mahdotonta. Väestönsuojatilat pitäisi saada pois vuokrasopimuksista käyttäjän tiloina.

Lisäksi uusimmissa rakennuksissa väestönsuojatilojen vuokrataso on sama kuin toimistotilojen vuokrataso.

Osa II kappale 7

Organisaatio- ja toimipaikkauudistuksen aiheuttamat säästöpaineeet voivat olla esteenä strategian toteuttamiselle, ellei strategian toteuttamiseen osoiteta lisämäärärahaa.

Liite 4

Hallinnon tilahallinnan (HTH) – tietopalvelun käyttötarkoituusvyöhykkeiden määrittelyn ohjeiden tarkentaminen yhtenäistää eri virastojen tilojen määrittelyä ja tekee tietopalvelun tiedot paremmin vertailukelpoisiksi.

Liite 5

Toimitilojen tilankäytön tehostamisen seurauksena tyhjäksi jäävistä tiloista luopumiseen tulisi saada yksinkertaisempi tapa, koska tilankäytön tehostaminen (myös energiatehokkuus) on koko valtiokonsernin etu.

Lena Söderholm-Tana
Yksikönjohtaja
Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

KRISTIINA BORG
Kristiina Borg
Palvelujohtaja
Metsäntutkimuslaitos

